

PRAVNI FAKULTET
ZA PRIVREDU I PRAVOSUĐE

BIBLIOTEKA

Novi Sad

**PRILAGOĐAVANJE PRAVNE REGULATIVE AKTUELNIM
TRENDOVIMA U REGIONU**

Priredio: Redovni profesor dr Milorad Bejatović

**ADAPTING LEGAL REGULATIONS TO CURRENT TRENDS IN
THE REGION**

Edited by: Full Professor Milorad Bejatović, PhD

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija Novi Sad
Faculty of Law for Business and Justice
University Business Academy Novi Sad

Novi Sad 2015.

Zbornik referata sa međunarodnog naučnog skupa održanog
od 24. – 26. septembra 2015. godine u Novom Sadu
u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu.

Izdavač:

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu,
Geri Karolja br. 1, telefon: 021 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Recezeni:

Prof. dr Milorad Bejatović
Prof. dr Mirko Kulić
Prof. dr Dragan Mrkšić
Prof. dr Bora Čejović
Prof. dr Miroslav Vitez
Prof. dr Milan Počuča
Prof. dr Milutin Đuričić
Prof. dr Zoran Pavlović
Prof. dr Ivan Joksić
Doc. dr Predrag Mirković

Za izdavača:

Prof. dr Marko Carić

Urednik:

Prof. dr Milorad Bejatović

Štampa:

Štamparija FELJTON, Novi Sad

Tiraž: 150

ISBN 978-86-6019-058-3

Štampanje Zbornika podržao
Sekretarijat za nauku i tehnološki razvoj AP Vojvodine

Članovi Programskog odbora:

Prof. dr Marko Carić

Dekan Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe u Novom Sadu,
Univerziteta Privredna akademija, Republika Srbija

Prof. dr Milorad Bejatović

Profesor Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Republika Srbija

Akademik prof. dr Miodrag Simović

Potpredsednik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Prof. dr Borce Davitovski

Ss. Cyril nad Metodeus University, Republic of Macedonia

Prof. dr Kostadin Pušara

Predsednik Udruženja Lobista Crne Gore

Profesor Univerziteta Alfa u Beogradu, Republika Srbija

Prof. dr Bora Čejović

Predsednik Krivičara Srbije

Prof. dr Miroslav Vitez

Ekonomski fakultet u Subotici, Republika Srbija

Prof. dr Dragan Mrkšić

Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu, Republika Srbija

Prof. dr Branko Vučković

Predsednik Osnovnog suda u Kotoru, Republika Crna Gora

Čedomir Backović

Pomoćnik ministra pravde Republike Srbije

Doc. dr Mirko Smoljić

Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, Republika Hrvatska

Prof. dr Rok Lampe

Research Institute of European Faculty of Law in Nova Gorica, Republic of Slovenia

Sebastian Spinei

Faculty of Law, University „Lucian Blaga”, Sibiu, Romania

Igor Denisov Yurevich

Vice President for Development at the Federal State Educational Institution of
Higher Professional Education, Omsk State Institute of Service, Russia

Članovi Organizacionog odbora:

Prof. dr Milorad Bejatović

Prof. dr Mirko Kulić

Doc. dr Predrag Mirković

Doc. dr Darko Golić

Dr. Dragan Grahovac

Sekretar skupa:

Msr Nenad Stefanović

UDK: 343.37

Msr Nenad Bingulac / Nenad Binulac, LL.M.

Doktorand i asistent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
PhD Student and Assistant at Faculty of Law, University Business
Academy in Novi Sad
E – mail: nbingulac@pravni-fakultet.info

Mr Sanja Škorić / Sanja Skoric, LL.M.

Doktorand i Sekretar na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
PhD Student and Secretary at Faculty of Law, University Business Academy in
Novi Sad
E – mail: sanja@pravni-fakultet.info

**KRIVIČNOPRAVNI I KRIMINOLOŠKI ASPEKT PRIVREDNOG
KRIMINALITETA**

Criminal Justice and Criminological Aspects of Economic Crime

A p s t r a k t :

Problematika privrednog kriminaliteta predstavlja jedan od aktuelnih savremenih problema u prevenciji kriminala, usled specifičnosti i brojnosti krivičnih dela koja spadaju u ovu grupu. Iako ovaj oblik kriminaliteta nije procentualno zastupljen kao krvni i imovinski delikti, nesporno je da ono predstavlja značajan negativan uticaj za razvijanje privrednog sistema, a ujedno i društva, pa se upravo zbog toga u Krivičnom zakoniku Republike Srbije inkriminišu krivična dela protiv privrede sa dvadeset pet dela. Privredni kriminalitet ima mnogo svojih specifičnosti, a najznačajnije su sagledane u ovom radu. U istraživanju razmotrena su osnovna pitanja privrednog kriminaliteta sa krivičnopravnog aspekta, posmatrano kroz grupisanje na opšta i posebna krivična dela protiv privrede, a razmotrena su osnovna pitanja privrednog kriminaliteta sa kriminološkog aspekta kroz najznačajnije specifičnosti. Na kraju istraživanja ukazano je na značajnije statističke podatke, koji se odnose na problem istraživanja prvenstveno u Republici Srbiji.

Ključne reči: *privredni kriminalitet, krivičnopravni aspekt, kriminološki aspekt*

Abstract:

The issue of economic crime is one of the current problems in the prevention of crime, due to the specific and the number of crimes that fall into this group of criminal acts. Although this type of crime is not common as a crime against the life and property, it is indisputable that it constitutes a significant negative impact on the development of the economic system, and also on the society, so this is why the Serbian Penal Code criminalize offenses against the economy with twenty-five offenses. Economic crime has many of its specifics and some of them are seen in this paper. In this study we have analyzed the basic issues of economic crime from the criminal law point of view, as seen through the grouping of the general and specific crimes against the economy. We have also discussed the main issues of economic crime from the criminology point of view. At the end of the paper, we pointed to the significant statistical data pertaining to the research problem, primarily in the Republic of Serbia.

Keywords: *economic crime, criminal aspect, criminological aspects*

UVODNA RAZMATRANJA

Savremena problematika privrednog kriminala najčešće se vremenski određuje za period početka dvadesetog veka, usled društveno ekonomskih promena u svetu. Privredni kriminalitet, odnosno krivična dela protiv privrede, spadaju u sve učestalije oblike kriminaliteta u Srbiji, s tim da to ne predstavlja izuzetak u poređenju sa evropskim i svetskim državama.

Radnjama tj. delovanjima, koja su predviđena Krivičnim zakonikom kao krivična dela protiv privrede, ugrožava se privredni sistem države, čime se direktno ugrožava postojeći i budući razvoj države, a samim tim i društva. Potrebno je istaći da zaštita od pomenutog nije samo svedena na krivičnopravnu zaštitu koja je deo predmeta ovog istraživanja.

Kod krivičnih dela protiv privrede, zaštitni objekt je privreda države kao proces obavljanja privrednih delatnosti, pa se na osnovu toga može videti da ova krivična dela predstavljaju napad na privredu, odnosno na privredne aktivnosti. Pomenuti napadi mogu da imaju i teže posledice, ali mnogi autori ukazuju, da ova krivična dela nemaju za cilj podrivanje ekonomske osnovice zemlje, a samim tim nemaju oblik krivičnog dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti.¹

Jedna od karakteristika privrednog kriminala je u protivpravnom sticanju dobiti na prikriven način. Upravo ova prikrivenost u izvršenju razlikuje ovaj oblik kriminala od imovinskog kriminala kojeg isto karakteriše protivpravno sticanje imovinske koristi tj. učinioci imovinskih krivičnih dela imaju nameru da oduzmu tuđu pokretnu stvar i da njenim prisvajanjem sebi ili drugom licu pribave

---

1 Čejović, B. (2006). Krivično pravo opšti i posebni deo, Beograd, Dosije, str. 272.

protivpravnu imovinsku korist, s tim da postoje i ona imovinska krivična dela koja karakteriše prouzrokovanje štete.²

Sa razvojem prava, prvenstveno krivičnog prava, a uporedno sa razvojem društvene svesti, razvijala se i potreba inkriminacije različitih oblika protivpravnog ponašanja, iz čega se može videti postizanje zaštitne funkcije krivičnog prava.

Savremena krivična zakonodavstva na slične načine inkriminuju različite oblike privrednih delikata. Krivična dela koja spadaju u grupu krivičnih dela protiv privrede, Krivičnim zakonikom Republike Srbije, predviđena su u glavi dvadeset i dva, a to su: falsifikovanje novca (član 223), falsifikovanje hartija od vrednosti (član 224), falsifikovanje i zloupotreba platnih kartica (član 225), falsifikovanje znakova za vrednost (član 226), pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje (član 227), izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića (član 228), poreska utaja (član 229), neuplaćivanje poreza po odbitku (član 229a), krijumčarenje (član 230), pranje novca (član 231), zloupotreba monopolističkog položaja (član 232), neovlašćena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake robe ili usluga (član 233), zloupotreba položaja odgovornog lica (član 234), zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom (član 234a), prouzrokovanje stečaja (član 235), prouzrokovanje lažnog stečaja (član 236), oštećenje poverioca (član 237), zloupotreba ovlašćenja u privredi (član 238), narušavanje poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti (član 239), odavanje poslovne tajne (član 240), onemogućavanje vršenja kontrole (član 241), nedozvoljena proizvodnja (član 242), nedozvoljena trgovina (član 243), obmanjivanje kupaca (član 244) i falsifikovanje znakova, odnosno državnih žigova za obeležavanje robe, merila i predmeta od dragocenih metala (član 245).

KRIVIČNOPRAVNA PROBLEMATIKA PRIVREDNOG KRIMINALITETA

Ukazana krivična dela protiv privrede mogu podeliti u dve grupe i to u opšta i posebna krivična dela protiv privrede. Ova podela je zasnovana na prirodi krivičnih dela protiv privrede, a s obzirom da se radi o teorijskom razmatranju, u Krivičnom zakoniku se ova podela ne naznačava.

U opšta krivična³ dela protiv privrede svrstavaju se sva ona dela koja mogu da se izvrše u svakoj grani privrede, a na osnovu ovog kriterijuma, u ova dela spadaju: zloupotreba monopolističkog položaja, zloupotreba položaja odgovornog lica, zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom, prouzrokovanje stečaja, prouzrokovanje lažnog stečaja, oštećenje poverioca, zloupotreba ovlašćenja u privredi, narušavanje poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti i odavanje poslovne tajne.

---

2 Bingulac, N. (2013). Razbojništvo i razbojnička krađa - krivičnopravni i kriminalistički aspekt. *Pravo teorija i praksa*, vol. XXX, broj: 7-9, str: 102.

3 Čejović, B. i Kulić, M. (2014). *Krivično pravo opšti i posebni deo*, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija, str. 464.

Posebna krivična dela⁴ za razliku od opštih, mogu da se izvrše u samo u posebnim granama privred. U okviru ove grupe, mnogi autori, prave dodatnu razliku na a) krivična dela u vezi sa proizvodnjom i trgovinom, u koja spadaju krivična dela krijumčarenje, neovlašćena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake robe ili usluga, nedozvoljena proizvodnja, nedozvoljena trgovina i obmanjivanje kupaca; i b) na krivična dela protiv državnih finansija, u koja spadaju krivična dela falsifikovanje novca, falsifikovanje hartija od vrednosti, falsifikovanje i zloupotreba platnih kartica, falsifikovanje znakova za vrednost, pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje, izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića, poreska utaja, neuplaćivanje poreza po odbitku, pranje novca, onemogućavanje vršenja kontrole i falsifikovanje znakova, odnosno državnih žigova za obeležavanje robe, merila i predmeta od dragocenih metala.

Krivičnim zakonikom Republike Srbije za krivična dela iz grupe protiv imovine predviđena su dva oblika kažnjavanja i to novčana kazna i kazna zatvora. Ove kazne, u zavisnosti od dela, mogu se izreći kumulativno ili alternativno, s tim da se u krivičnim delima falsifikovanje znakova za vrednost (osim stava 3 u kojem se predviđa alternativno novčana kazna); zloupotreba položaja odgovornog lica; zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom; prouzrokovanje stečaja; prouzrokovanje lažnog stečaja; oštećenje poverioca; zloupotreba ovlašćenja u privredi; i odavanje poslovne tajne (osim stava 2 u kojem se predviđa i novčana kazna) predviđa samo kazna zatvora.

Kumulativno je novčana kazna i kazna zatvora predviđena u krivičnim delima falsifikovanje novca (osim stava 4 u kojem se alternativno predviđa novčana kazna); falsifikovanje hartija od vrednosti; falsifikovanje i zloupotreba platnih kartica (osim stava 5 u kojem se alternativno predviđa novčana kazna); pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje (osim stava 2 u kojem se alternativno predviđa novčana kazna); poreska utaja; neuplaćivanje poreza po odbitku; krijumčarenje; pranje novca (osim stava 5 u kojem se predviđa kazna zatvora); zloupotreba monopolističkog položaja; i obmanjivanje kupaca.

Alternativno je novčana kazna i kazna zatvora predviđena u krivičnim delima izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića (osim stava 3. u kojem se predviđa kazna zatvora); neovlašćena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake robe ili usluga (osim stava 2. i 3. u kojem se predviđa kazna zatvora); narušavanje poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti (osim stava 2. u kojem se predviđa kazna zatvora); onemogućavanje vršenja kontrole; nedozvoljena proizvodnja (osim stava 2. u kojem se predviđa kazna zatvora); nedozvoljena trgovina (osim stava 2. i 4. u kojem se predviđa kazna zatvora); i falsifikovanje znakova odnosno državnih žigova za obeležavanje robe, merila i predmeta od dragocenih metala.

Potrebno je još ukazati da se pored predviđenih kazni, Zakonikom predviđa za više krivičnih dela i mera bezbednosti oduzimanja predmeta.

---

4 *Ibid.*

Iz do sada iznetog, može se videti da privredni kriminalitet predstavljaju sva protivpravna ponašanja, koja mogu biti u obliku činjenja ili ne činjenja, a koja se vrše u privrednim odnosima. Subjekti ovih ponašanja mogu da budu pravna i fizička lica koja raspolazu odgovarajućim ovlašćenjima prema imovini na kojoj se, usled pomenutog ponašanja, nanosi šteta i povređuju ili ugrožavaju privredni odnosi.⁵

KRIMINOLOŠKA PROBLEMATIKA PRIVREDNOG KRIMINALITETA

Privredni kriminalitet, pored već navedene karakteristike o prikrivenosti, pojedini autori ukazuju da su njegove odlike još i u promenljivosti pojavnih oblika, specijalizaciji i profesionalizaciji izvršilaca, u specifičnosti dokazivanja i dokaznih sredstava, ali i u potrebnim posebnim znanjima u suzbijanju ovog oblika kriminala.⁶

Isti autori ukazuju da se prikrivenost može ispoljiti u dva oblika i to kao a) prikrivenost krivičnog dela i prikrivenost učinioca i b) samo kao prikrivenost učinioca dok je delo poznato. Problem prikrivenosti privrednog kriminaliteta vidljiv je kroz tzv. tamnu brojku kriminaliteta, koja posebno može uvideti kroz realno sagledavanje i kretanje ovog oblika kriminaliteta. Promenljivosti pojavnih oblika (dinamičnost) najbolje se može videti kroz sam način izvršenja ovih krivičnih dela, usled čega se mogu razlikovati promena pojavnih oblika, u smislu modifikovanja već poznatih (postojećih) i nastajanja novih, ali u nestajanju pojedinih pojavnih oblika. Specijalizacija i profesionalizacija izvršilaca uslovljena je faktorima koji dovode do ponovnog izvršenja ovih dela.

Problematika privrednog kriminaliteta, sa kriminološkog aspekta, može se posmatrati kroz užu i šire sagledavanje. U širem smislu, privredni kriminalitet predstavlja svako protivpravno ponašanje koje sud ili tužilaštvo (ili neki drugi državni organ) kvalifikuje kao takvo ponašanje, pri čemu se misli na krivična delo, prestupe i prekršaje. U užem smislu, pod privrednim kriminalitetom, podrazumevaju se samo krivičnopravni privredni i finansijski delikti, dok se isključuju privredni prestupi i prekršaji.⁷

Kao i svi drugi oblici kriminaliteta, tako i privredni kriminalitet ima tzv. opšte faktore uzročnosti. Za najčešće ove faktore smatraju se ekonomski, socijalni i širi društveni uslovi na globalnom nivou, s tim da oni imaju svoje posebne odlike na kontinentalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.⁸ Snažan uticaj globalizacije, pod kojom se najčešće podrazumeva prenošenje nacionalnih

---

5 Petrić, B. (1982). O privrednom kriminalu, Beograd, JRKKP br. 4/82, str. 479.

6 Matijević, M. i Marković, M. (2013). Kriminalistika, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija, str. 392.

7 Bošković, M. i Marković, M. (2015). Kriminologija sa elementima viktimologije, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija, str. 209-210.

8 *Ibid.*, str. 211.

i regionalnih jedinstvenosti i karakteristika na globalni nivo sa ciljem stvaranja jedinstvenog društva, pored prenošenja ekonomskih, kulturoloških, političkih i socijalnih pitanja, prenose se pozitivne ali i negativne osobine društava, a jedna od njih je i problem privrednog kriminaliteta.

Pojedini autori kod razmatranja ove problematike u Srbiji, ukazuju na dva dodatna faktora koja utiču na novije tendencije privrednog kriminaliteta, pored već poznatih tranzicionih okolnosti, a to su: a) privlačnost velikih profita i b) postojeći „uhodani” oblici iz prethodnog perioda.⁹

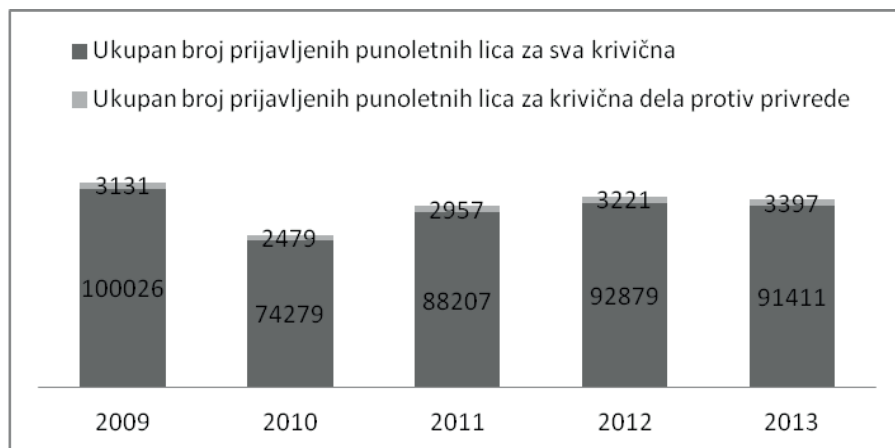
ZNAČAJNIJI STATISTIČKI POKAZATELJI

U nastavku istraživanja biće ukazani dostupni statistički podaci od značaja za problematiku privrednog kriminaliteta u petogodišnjem periodu od 2009. do 2013. godine, na prostoru Republike Srbije, kako bi se mogla videti učestalost ovog oblika kriminaliteta, s tim da će težište ovog dela rada biti na 2013. godini, koja ujedino predstavlja i poslednju godinu za koju su dostupni podaci na Zavodu za statistiku Republike Srbije.

Po podacima Zavoda za statistiku Republike Srbije, u obrađivanom petogodišnjem periodu, prosek prijavljenih punoletnih lica svih krivičnih dela je 89.360, dok je prosek prijavljenih punoletnih lica za krivična dela protiv privrede iznosio 3.037. Preciznije prikazani podaci za ukazano, mogu se videti u Grafikonu 1. grupisano po godinama.

Grafikon 1:

Ukupan broj prijavljenih punoletnih lica za sva krivična dela / za krivična dela protiv privrede

Izvor: Republički zavod za statistiku¹⁰

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Republički zavod za statistiku (2014). Punoletni učinioci krivičnih dela u Republici

Po dostupnim podacima za 2013. godinu, može se videti da je od ukpnog broja prijavljenih punoletnih lica za krivičnih dela protiv privrede (3.397), najviše prijava podneto od strane Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i to 49,97%. Kada se ovo pitanje posmatra na koji su način podnošene prijave, može se videti da je od ukupnog broja 58,7% prijava podneto preko MUP-a, dok je ostatak podnet neposredno. Detaljniji prikaz podnetih prijava protiv punoletnih lica za krivična dela protiv privrede za 2013. godinu grupisano po podnosiocu prijave, može se videti u Tabeli 1.

Tabela 1:

Prijavljena punoletna lica za 2013. godinu grupisano po podnosiocu prijave

Krivična dela protiv privrede	Podnosilac krivične prijave								Način podnošenja prijave		Ukupno
	Oštećeni građani	Drugi građani	Oštećeno preduzeće ili drugo pravno lice	Inspekcija	MUP	Drugi organ uprave	Neposredno saznanje javnog tužilaštva	Ostali	Neposredno	Preko MUP-a	
	530	38	573	171	1426	282	14	363	1402	1995	3397

Izvor: Republički zavod za statistiku¹¹

Ukupan broj poznatih punoletnih učiniloca krivičnih dela protiv privrede, po podacima Zavoda za statistiku, iznosi 3.160 lica. Od ovog broja 83% čine muška lica, dok je najviše učiniloca ovih krivičnih dela iz starosne grupe od 40 do 49 godina (26,9%), a najmanje učiniloca je iz starosne grupe od 18 do 20 godina (0,79%). Detaljniji prikaz podnetih prijava protiv punoletnih lica za krivična dela protiv privrede za 2013. godinu grupisano po polu i starosnim grupama učinioca, može se videti u Tabeli 2.

Srbiji 2013.g., prijave, optuženja i osude. Bilten 588, str. 13.

¹¹ *Ibid.*, str.23.

Tabela 2:
Prijavljena punoletna lica za 2013. godinu grupisana po polu i starosnim grupama

Godine starosti	Ukupno	Žene	Muškarci
18-20	25	4	21
21-24	100	24	76
25-29	210	39	171
30-39	697	116	581
40-49	853	159	694
50-59	665	90	575
60+	174	18	156
Nepoznato	436	87	349
<i>Ukupno</i>	3160	537	2623

Izvor: Republički zavod za statistiku¹²

Po podacima Zavoda za statistiku Republike Srbije, u petogodišnjem periodu od 2009. do 2013. godine, prosek osuđenih punoletnih lica svih krivičnih dela je 31.386, dok je prosek osuđenih punoletnih lica za krivična dela protiv privrede iznosio 983. Preciznije prikazani podaci o broju osuđenih lica koji su grupisani po godinama mogu se videti u Grafikonu 2.

Grafikon 2:
Ukupan broj osuđenih punoletnih lica za sva krivična dela / za krivična dela protiv privrede

Izvor: Republički zavod za statistiku¹³

Na osnovu dostupnih podataka, tokom 2013. godine, 347 kazni zatvora je izrečeno za krivična dela protiv privrede. Najviše kazni zatvora je izrečeno u rasponu od 3 do 6 meseci i to 27,5% i u rasponu od 6 do 12 meseci i to 26,8%, dok je

¹² *Ibid.*, str.27.

¹³ *Ibid.*, str.57.

najmanje izrečeno u rasponu od 3 do 5 godina i to 3,17%. Ako se ova problematika posmatra po krivičnim delima, onda se može videti da je najviše kazni zatvora (51 kazna) izrečeno za krivično delo poreske utaje. U tabeli koja se nalazi u nastavku (Tabela 3) prikazani su detaljniji podaci o izrečenim kaznama zatvora koji su grupisani po krivičnom delu i dužini kazne.

Tabela 3: Izrečene kazne zatvora u 2013. godini grupisano po krivičnom delu i dužini kazne

	Od 3g. do 5g.	Od 2g. do 3g.	Od 1g. do 2g.	Od 6m. do 12m.	Od 3m. do 6m.	Od 2m. do 3m.	Do 2m.
Falsifikovanje novca	-	4	8	19	13	4	1
Falsifikovanje i zloupotreba platnih kartica	1	3	15	18	12	2	-
Falsifikovanje znakova za vrednost	-	-	-	-	-	-	-
Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje	-	-	-	-	-	-	1
Izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića	-	2	2	7	12	22	3
Neuplaćivanje poreza po odbitku	-	-	1	-	1	-	-
Poreska utaja	-	1	9	15	19	6	3
Krijumčarenje	7	4	2	6	8	9	2
Pranje novca	-	1	-	1	-	-	-
Neovlašćena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake, robe ili usluga	-	2	-	1	-	1	-
Zloupotreba položaja odgovornog lica	2	8	9	12	12	2	3
Prouzrokovanje stečaja	-	-	-	-	-	-	-
Prouzrokovanje lažnog stečaja	-	-	-	-	-	-	-
Oštećenje poverioca	-	-	-	3	3	1	1
Zloupotreba ovlašćenja u privredi	1	1	2	10	12	3	-
Narušavanje poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti	-	-	-	-	-	-	-
Odavanje poslovne tajne	-	-	1	-	-	-	-
Nedozvoljena proizvodnja	-	-	-	-	2	-	-
Nedozvoljena trgovina	-	-	1	1	2	4	-
Obmanjivanje kupaca	-	1	-	-	-	-	-
Falsifikovanje znakova, odnosno državnih žigova za obeležavanje robe, merila i predmeta od dragocenih metala	-	-	1	-	1	-	-
<i>Ukupno</i>	11	27	51	93	97	54	14

Izvor: Republički zavod za statistiku¹⁴

Tokom 2013. godine, ukupno je izrečeno 91 novčana kazna za krivična dela protiv privrede. Najviše novčanih kazni je izrečeno u rasponu od 10.000 do 100.000 dinara i to 82,4%, dok je najmanje izrečeno u rasponu od 1.000.000 do 10.000.000 dinara i to 1,09%. Ako se ova problematika posmatra po krivičnim delima, onda se može videti da je najviše novčanih kazni (39 kazna) izrečeno za krivično delo nedozvoljene trgovine. U tabeli koja se nalazi u nastavku (Tabela 4) prikazani su detaljniji podaci o izrečenim novčanim kaznama koji su grupisani po krivičnom delu i rasponu kazne, samo za ona dela za koja je u 2013. godini bila izrečena ova kazna.

Tabela 4: Izrečene novčane kazne u 2013. godini grupisano po krivičnom delu i rasponu kazne

	Preko 1 mil. din. do 10 mil. din.	Preko 500 000 din. do 1 mil. din.	Preko 300 000 din. do 500 000 din.	Preko 200 000 din. do 300 000 din.	Preko 100 000 din. do 200 000 din.	Preko 10 000 din. do 100 000 din.	Do 10 000 din.
Falsifikovanje novca	-	-	-	-	-	8	-
Falsifikovanje i zloupotreba platnih kartica	-	-	-	-	-	3	-
Izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića	-	-	-	-	1	12	-
Poreska utaja	-	-	1	-	1	9	-
Krijumčarenje	-	-	-	1	-	-	-
Neovlašćena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake, robe ili usluga	-	-	-	-	-	1	-
Zloupotreba položaja odgovornog lica	-	-	-	-	-	1	-
Narušavanje poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti	1	-	-	-	-	1	-
Nedozvoljena proizvodnja	-	-	-	-	-	1	-
Nedozvoljena trgovina	-	-	1	1	3	39	7
<i>Ukupno</i>	1	-	2	2	4	75	7

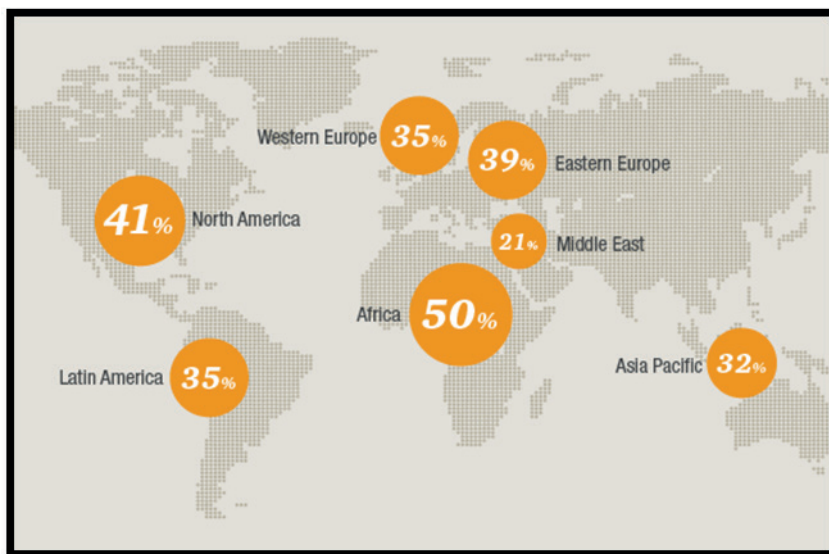
Izvor: Republički zavod za statistiku¹⁵

Na kraju ovog istraživanja, potrebno je ukazati i na zastupljenost privrednog kriminaliteta na globalnom nivou.

Na osnovu podataka prikupljenih od strane *Global economic crime survey 2014*, na globalnom novou, privredni kriminal je najzastupljeniji na Afričkom kontinentu, dok je po istim ovim podacima, najmanje zastupljen u Pacifičkoj Aziji.

¹⁵ *Ibid.*, str.68.

Grafikon 3: Dinamika porasta privrednog kriminaliteta na globalnom nivou

Izvor: Global economic crime survey 2014.¹⁶

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Osvrt na problematiku privrednog kriminaliteta sa krivičnopravnog i kriminološkog aspekta, usledio je kao potreba podsećanja na nužnost kontinuirane borbe protiv ovog oblika kriminaliteta. Ukazivanjem na značajnije statističke podatke koji su se prevashodno odnosili na Republiku Srbiju, ali i sa osnovnim podacima o ovom obliku kriminaliteta na globalnom nivou, pokušano je da se postigne pomenuto.

Problematika Privrednog kriminaliteta po svojoj strukturi, ali i po društvenoj opasnosti, zahteva kompleksnu i konstantnu borbu. Zbog velike prilagodljivosti privrednog kriminaliteta, u smislu izvršenja krivičnih dela, različitim oblicima svojine ili položaja privrednog subjekta i načina poslovanja, neophodno je neprekidno usavršavanje i stručno osposobljavanje policijskog kadra, ali i kadra drugih organa počevši od tužilaštva, suda, finansijskih inspekcija i dr. Izneto predstavlja samo jedan od segmenata koji su neophodni za otkrivanje privrednog kriminala, s tim da je izučavanje ove problematike sa više aspekata, pored usavršavanja kadra, od posebnog značaja za preventivno delovanje.

¹⁶ Global economic crime survey 2014. [online data], (2015. maj 15) preuzeto sa: www.pwc.com/gx/en/econ-omic-crime-survey/

LITERATURA:

1. Bingulac, N. (2013). Razbojništvo i razbojnička krađa - krivičnopravni i kriminalistički aspekt. Pravo teorija i praksa, vol. XXX, broj: 7-9. Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, str. 102-110.
2. Bošković, M. i Marković, M. (2015). Kriminologija sa elementima viktimologije, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija
3. Čejović, B. i Kulić, M. (2014). Krivično pravo opšti i posebni deo, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija
4. Čejović, B. (2006). Krivično pravo opšti i posebni deo, Beograd, Dosije
5. Global economic crime survey 2014. [online data], (2015. maj 15) preuzeto sa: www.pwc.com/gx/en/economic-crime-survey
6. Matijević, M. i Marković, M. (2013). Kriminalistika, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija
7. Petrić, B. (1982). O privrednom kriminalu, Beograd, JRKKP br. 4/82.
8. Republički zavod za statistiku (2014). Punoletni učinioci krivičnih dela u Republici Srbiji 2013.g., prijave, optuženja i osude. Bilten 588.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Магице српске, Нови Сад

340.134(497)(082)

**МЕЂУНАРОДНИ научни скуп “Прилагођавање правне регулативе
актуелним трендовима у региону” (2015 ; Нови Сад)**

[Zbornik referata sa Međunarodnog naučnog skupa “Prilagođavanje pravne regulative aktuelnim trendovima u regionu”, 24-26. septembar 2015, Novi Sad] / [priređio Milorad Bejatović]. - Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, 2015 (Novi Sad : Feljton). - 825 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 150. - Bibliografija uz svaki rad. - Rezime na engl. jeziku uz većinu radova.

ISBN 978-86-6019-058-3

а) Правна регулатива - Усаглашавање - Балкан - Зборници
COBISS.SR-ID 299340807